

Lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

484/00/2014

Khall § 47

Valmistelija: kunnanjohtaja Tapio Iso-Mustajärvi, puh. 040 560 3075,
etunimi.sukunimi@savitaipale.fi

Selvitysmies Arno Miettinen on tehnyt alustavan ehdotuksen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta 2015, jonka Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä on käsitellyt.

Nykyisen järjestelmän 48 kriteeristä on tarkoitus siirtyä noin 10 tekijän mukaiseen valtionosuusjärjestelmään, joka olisi kuntaliitosneutraali.

Laskennallisissa kustannusten määräytymisperusteissa siirrytään painottamaan ikärakennetta, jota täydentää uuden tyyppinen sairastavuuskriteeri.

Verotulotuloihin perustuva tasaus korotetaan 100 %:iin kuitenkin niin, että verotulomuutoksesta 20 % vaikuttaa suoraan kunnan tuloihin, eikä niin kuin nykyään, että tasausrajan alapuolella oleva verotettavien tulojen muutos on kompensoitunut kokonaisuudessaan verotulotasauksessa.

Eli kunnan ns. omaa riskiä olisi tuo 20%, joka tulisi kuroa tehostamalla mm. elinkeinopolitiikkaa. Tämä prosentti luku tulisi olla pienempi.

Millään kunnan omilla toimenpiteillä ei voida vaikuttaa kunnan keskimääräisiin verotuloihin niin paljon, että muutos olisi oikeutettu.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kuntien omarahoitusosuus vastaavasti nousee, jotta muutos voidaan toteuttaa kustannusneutraalisti.

Työpaikkaomavaraisuus ei ole millään tavalla relevantti valtionosuusperuste.

Lisäosissa syrjäisyyskerroin muuttuu yksiportaiseksi ja mukaan tulee työpaikkaomavaraisuuteen perustuva osa.

Muutoksen toteutuksessa on esitetty noudatettavaksi 5 vuoden siirtymäaika, jolloin muutoksen vuosimuutos rajattaisiin kahtena ensimmäisenä vuotena 50 euroon/ asukas sekä 3. ja 4. vuosina 80 euroon/ asukas.

Savitaipaleen kunnan osalta ehdotuksen mukainen kokonaismuutos olisi 154 euroa asukasta kohden negatiivinen. Kokonaisvähennys olisi noin 580 000 euroa.

Nykyisessä järjestelmässä sairastavuuskerroin painotus on työikäisen väestön työkyvyttömyydessä. Uudessa järjestelmässä painotus on koko väestön osalta kansantautien sairastavuudessa. Uudella painotuksella korvataan samalla yli 75-vuotiaiden ikäluokkien alentunutta ikäryhmäkohtaista valtionosuutta, koska

sairastavuus näissä ikäryhmissä on korkeata. Savitaipaleen väestö on Suomen kunnista keski-ikältään vanhimpien joukossa, mutta olemme panostaneet ennaltaehkäisyyn joten sairastavuuden lisäpainottaminen ei ole hyväksyttävää vaan ikäpainotus tulisi säilyttää suurinpiirtein nykyisellään.

Uusi järjestelmä siirtäisi rahaa sairailta ja vanhoilta nuorille ja terveille.

Ehdotettu valtionosuusuudistus kohtelee Savitaipaleen kaltaisia kuntia niin rajusti ja rujosti, että on syytä epäillä noudattaako se toteutuessaan ns. rahoitusperiaatetta eli, että valtion tulisi osallistua kuntien tehtävien rahoitukseen niin, että ne pystytään realistisesti hoitamaan. Uudistukselle olisikin otettava jatkoaika ja käytävä läpi kuntien parhaita käytäntöjä ja lähdettävä sieltä koelaskelmien ja keskustelujen kautta rakentamaan uusia tapoja tuottaa kuntalaisten palvelut.

Ehdotus: Esittelijä kunnanjohtaja Tapio Iso-Mustajärvi

Lausuntonaan Savitaipaleen kunnanhallitus esittää valtionvarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osastolle valtionosuusjärjestelmän uudistamisehdotuksesta esittelyosan mukaisen lausunnon. (Taustamateriaalina VM:n sivuilta löytyvä taulukko kokonaisrakenteesta ja kriteereistä)

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Savitaipaleella 2.4.2014

Saara Muhonen
arkistosihteeri